

Komu złożyć rezygnację z członkostwa w radzie nadzorczej spółki z o.o. - wyrok SNMichał Bąk, [prawnik Warszawa](#), Rödl & Partner

Rezygnacja członka rady nadzorczej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest skuteczna, kiedy dotrze do członka zarządu lub prokurenta, a nie – kiedy zostanie przedstawiona zgromadzeniu wspólników. Kwestię tę może regulować inaczej tylko umowa spółki. Postanowienia regulaminu rady nadzorczej regulujące tę kwestię odmiennie są bezskuteczne, gdyż określenie momentu, w którym rezygnacja członka rady dochodzi do skutku, wychodzi poza ustawowy zakres tego, co może znaleźć się w takim regulaminie.

Tak uznał Sąd Najwyższy (SN) w wyroku z 8 lutego 2018 r., II CSK 280/17.

AS był prezesem zarządu spółki z o.o. Zgodnie z umową spółki, członkowie zarządu byli powoływani i odwoływani przez radę nadzorczą (RN), składającą się z 7 do 9 osób. Szczegółowy sposób działania RN określał jej regulamin: przewidywał m.in., że rezygnacja członka RN z funkcji stawała się wiążąca z dniem jej przyjęcia przez zgromadzenie wspólników.

W kwietniu 2014 r. zostało zwołane posiedzenie RN, którego przedmiotem było odwołanie AS z funkcji. W dniu posiedzenia RN liczyła 8 członków. Jeszcze przed jego rozpoczęciem dwóch z nich złożyło rezygnację: pierwszy – wysyłając ją na skrzynkę mailową prezesa zarządu, a drugi – na piśmie na ręce prokurenta. Na posiedzenie RN stawiło się 6 członków. W głosowaniu odwołali oni AS.

AS pozwał spółkę. Wniósł m.in. o stwierdzenie, że uchwała RN w sprawie odwołania była nieważna, skoro RN nie miała wymaganej umową liczby członków. Sąd Okręgowy oddalił powództwo, odmawiając AS interesu prawnego oraz stwierdzając, że brak jest merytorycznych przesłanek do stwierdzenia nieważności uchwały. Stwierdził, że rezygnacja członków RN była, zgodnie z regulaminem, niewiążąca do czasu jej przyjęcia przez zgromadzenie wspólników. AS wniósł apelację od wyroku.

Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i stwierdził, że uchwała RN była nieważna, a rezygnacje członków RN – skuteczne od chwili ich złożenia. Wskazał, że dla określenia momentu rezygnacji z członkostwa w RN istotne znaczenie ma chwila jej złożenia spółce i staje się wiążąca z chwilą uzyskania przez członka zarządu lub prokurenta możliwości zapoznania się z treścią takiego oświadczenia w zwykłym toku czynności, co wynika z art. 205 § 2 kodeksu spółek handlowych. Z kolei regulamin RN jest aktem niższego rzędu niż przepisy k.s.h., więc jego zapisy nie mogą uzależniać wygaśnięcia mandatu członka składającego rezygnację od przyjęcia rezygnacji przez zgromadzenie wspólników.

Pozwana spółka wniosła skargę kasacyjną do SN, zarzucając m.in. błędne przyjęcie, że mandat członków RN wygasł już w chwili złożenia oświadczenia o rezygnacji, a także błędne uznanie, iż regulamin RN nie może zawierać skutecznych postanowień dotyczących procedury rezygnacji członków RN. SN oddalił skargę kasacyjną.

W uzasadnieniu wyroku wskazał, tak jak SA, że złożenie rezygnacji przez członka RN spółce powinno być oceniane wedle przepisów ogólnych, dotyczących składania oświadczeń woli spółce, a zgodnie z art. 205 § 2 k.s.h. – oświadczenia składane spółce mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta. RN, która odwołała AS, nie miała wymaganej ilości członków, bo 2 członków skutecznie złożyło swoje rezygnacje – jej uchwała była więc nieważna.

W dalszej kolejności SN wskazał, że w odniesieniu do członków RN zastosowanie znajduje orzecznictwo dotyczące składania rezygnacji przez członków zarządu. Wyjaśnił także, że organy uprawnione do powoływania członków RN, jak np. zgromadzenie wspólników, nie działają stale i nie są przystosowane do reprezentacji spółki. Wskazanie ich jako adresatów oświadczenia o rezygnacji, tak jak to miało miejsce w regulaminie, utrudniałoby realizację prawa do rezygnacji z funkcji, jak i ścisłe ustalenie chwili jej dojścia do skutku.

Regulamin RN w ogóle nie mógł zmienić powyższych zasad, gdyż, zgodnie z k.s.h., może on określać tylko organizację RN i sposób wykonywania przez nią czynności. SN wskazał, że zasady składania rezygnacji mogłyby zmienić co najwyżej umowa spółki.

MICHAŁ BĄK, PRAWNIK W WARSZAWSKIM BIURZE RÖDL & PARTNER

To, komu należy złożyć rezygnację z pełnionej funkcji członka RN sp. z o.o., wcale nie jest oczywiste, czego dowodzi omawiany spór. Pojawiły się dwie sprzeczne koncepcje.

Pierwsza zakłada, że rezygnacja musi nastąpić wobec zgromadzenia wspólników, tj. organu, który co do zasady powołuje RN. Druga stanowi, że rezygnacja jest skuteczna, o ile zostanie złożona spółce zgodnie z art. 205 § 2 k.s.h., tak jak każde inne oświadczenie.

SN opowiedział się za drugą metodą, powołując się przy tym na m.in. uchwałę 7 sędziów SN dotyczącą składania rezygnacji przez członków zarządu (uchwała z 31 marca 2016 r., III CZP 89/15) i uznając, że te same zasady dotyczą członkostwa w RN. Stwierdzenie to należy ocenić jako słuszne.

Po pierwsze, zarząd i RN stanowią podobne (z organizacyjnego punktu widzenia) organy spółek: oba pochodzą z wyboru i mają dużą samodzielność. Po drugie, SN podszedł do problemu pragmatycznie, dostrzegając trudności związane z uznaniem, że rezygnacja miałaby być skuteczna dopiero po złożeniu jej zgromadzeniu wspólników. Słusznie zauważono, że zgromadzenie wspólników nie reprezentuje spółki i nie jest organem stałym, co utrudniałoby skorzystanie z prawa do rezygnacji i ustalenie, kiedy dokładnie nastąpiła.

Słusznie również dostrzeżono, że regulamin RN nie może zmienić powyższej zasady. Jest to tylko akt prawa wewnętrznego, którego potencjalna zawartość jest ograniczona – w myśl art. 222 § 6 k.s.h. – do spraw organizacyjnych oraz sposobu wykonywania czynności przez RN.

SN na koniec wskazał jednak, że możliwe jest odmienne uregulowanie zasad składania rezygnacji przez członków RN, lecz musi to nastąpić w umowie spółki. Wątek ten nie został szczegółowo omówiony w uzasadnieniu, co można uznać za pewną wadę uzasadnienia. W przeciwnym razie wyrok stanowiłby kompleksowe omówienie tej tematyki.

Źródło: <https://www.rp.pl/Firma/308179995-Komu-zlozyc-rezygnacje-z-czlonkostwa-w-radzie-nadzorczej-spolki-z-oo---wyrok-SN.html>